

gen llurs cabelleres adherides al pla del sorral, el català ha de ser la llengua vehicular de l'ensenyança. No és demanar que els pins facin magranes, ni les figueres melons. I, quan vénen tan mal donades i tan a tort fil que veim l'arc de sant Martí en blanc i negre, no hem de caure mai en el desànim, encara que sembli utòpic subsistir anhelant els paràmetres normals. Arribats a tal punt, «voler l'impossible ens cal i no que mori el desig», tal com ho expressa el poeta de Balansat. En el col·legi que porta el nom del santanyiner que va conrear la paraula amb la rella de la fidelitat, entenen tot

això que hem dit com a realitat lligada a la voluntat de persones normals, com a cosa espontània, senzilla, fresca com l'obaga de la muntanya. Que la llengua no sigui mai frontera, ni divisió, sinó això que sempre ha estat: un llaç creuat d'amor, de comprensió i d'integració. Us convid a veure en les llengües els tresors que són, a estimar-les, a totes, però us envid, sobretot, a vessar primer les amors damunt *la llengua*, la nostra, que, com les altres, alberga la bellesa, una bellesa semblant a la de les pedres colrades del Roser, una llengua que és harmoniosa, com l'arqui-

itectura tradicional d'aquest magnífic poble, acollidora com un niu de brusac, encisadora com la claror de la lluna, sonora com l'orgue de Jordi Bosch, melódica com el cant del rossinyol, dolça com l'esguard d'un infant, i útil, perquè ens permet expressar els conceptes seguint l'ordre que estableix la nostra ment. Que ningú no ens empenyi a cometre hostilitats amb un símbol de pau i d'unió. En el col·legi que ostenta, amb lletres de bronze, el nom de Blai Bonet, entenen, clar i català, que amb l'amor s'aconsegueix molt més que amb l'espasa. ♦

Els amors furtius

QUIM GIBERT

En la darrera versió cinematogràfica de *Dràcula* hi ha una escena imparable. Es tracta de quan l'home vampir viatja a Anglaterra amb una bossa amb terra de Transsilvània entre l'equipatge. I és que al pervers comte l'excita, estant lluny de casa, a grapejar la terra del seu país.

El lligam tellúric d'aquest *Dràcula* és una història íntima amb Transsilvània. Lluís Racionero, escriptor, diu que «un país és una relació amorosa amb un territori». Aquesta estimació inicialment saludable amb una terra (i, per tant, amb la llengua territorial i les seves coses) de vegades topa amb tants obstacles que la fan problemàtica i, a la llarga, esdevé la història d'un amor clandestí.

Aquest fenomen es produeix quan hi ha democràcies que fomenten el desamor envers la identitat lingüística pròpia d'una contrada. El no-reconeixement per part d'Aragó i d'Espanya del català com a llengua oficial de la Franja de Ponent confirma que l'espanyola és una democràcia de baixa intensitat, que perjudica seriosament la salut de la nostra llengua. Albert Sánchez Piñol, antropòleg, afirma que la democràcia (espanyola) legitimarà l'assassinat del català: «el català només el salvarà la democràcia catalana».

Així i tot, hi ha prohibicions que no impedeixen les històries d'amor, quan darrere hi ha uns valors que estimulen a caminar. Això explica que Jesús Moncada (Mequinensa, 1941 – Barcelona, 2005) i Francesc Serés (Saidí, 1972) s'hagin vinculat positivament amb la cultura catalana. Abans, però, van haver de descobrir que la seva és una llengua tan digna com les altres. I que gaudeix de totes les facultats per a ser compartida amb èxit. De fet, Moncada ha estat traduït a una vintena llarga de llengües i Serés fou Premi Nacional de Literatura de la Generalitat de Catalunya l'any 2007. Per a poder créixer com a literats van haver de comptar amb bons mestres i un entorn adequat. Amb aquest tremp, el Casal Jaume I de Fraga promogué (el dia 17 de març del 2011) a Fraga (Palau Montcada, St. Josep de Calassanç, 12), la primera edició de la jornada sobre *Llengua i seducció*, amb la participació de l'escriptor Francesc Serés, l'assagista Josep Maria Prim i l'hebraïsta Tessa Calders. Seguint el traç de Moncada i Serés, el repte és justament crear les condicions perquè la Franja sigui un bon lloc perquè hi brotin les primeres espases del món de les lletres i de qualsevol altre àmbit, amb un arrelament clar i català.

En el famós conte de Hans Christian Andersen hi ha alguna cosa que desconcerta l'aneguet lleig quan albira uns cignes majestuosos. Hi percep obscurament la seva pròpia naturalesa. Hi ha molts fragatins que perceben obscurament la seva naturalesa en allò català. Però d'una manera obscura, desagradable, contradictòria. No és un fenomen casual. En tot cas, és causal: institucions de poder i veus suposadament acreditades, des de fa segles, no han parat de difondre prejudicis, malvestats contra qualsevol rastre de catalanitat a casa nostra. Tant la felicitat d'endevinar a poc a poc la teva veritable identitat com els amors (im)possibles sempre han estat matèria primera entre les ments inquietes. El mequinensà Hèctor Moret, en un fragment del poema titulat *Paisatge*, diu: «Si sóc tan sec és perquè així m'ha fet / únic consol per al meu cor salvatge / aquest país de qui parlo en secret.»

Hi ha frases fetes per a xiquets, sentides a Fraga i altres punts del nostre àmbit lingüístic, que ens conviden a moure'ns: «Bona nit, totes les puces al teu llit, i la més grossa al teu melic!» I és que dormir envoltat de puces és desagradable, sobretot perquè les picades d'aquest insecte fan mal de debò. ♦